

NOVADNIEKS

VIENOTI LATVIJAI!
BIBLIOTĒRA

CETURDĪEN
1990. gada 12. jūlija

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 82 (5086)
Maksā 3 kap.

Rajona Tautas deputātu padomes izpildkomitejas rīkojums

Lai maksimāli koncentrētu rajona valsts pārvaldes orgānu, uzņēmumu, iestāžu un organizāciju darbību neatliekamam republikas ekonomiskās un politiskās patstāvības uzdevumu veikšanai un saskaņā ar Latvijas Ministru Padomes 09.04.90. protokolu Nr. 6 (2. §):

1. Izbeigt sabiedriski politisku organizāciju darbību visos rajona valsts pārvaldes orgānos.
  2. Uzskatīt par nepieņemamu valsts pārvaldes orgānu, uzņēmumu, iestāžu un organizāciju darbinieku iesaistīšanu sabiedrisko organizāciju rīkotajos pasākumos darba laikā.
  3. Ņemt vērā, ka sabiedrisko organizāciju dotie norādījumi valsts pārvaldes orgāniem un saimnieciskajām organizācijām ir atzīti par spēkā neesošiem.
- Izpildkomitejas priekšsēdētājs I. Sņikers

Kā izlietoti līdzekļi?

Zemnieku saimniecības aug. būvējas un nostiprinās. Kā šī gada pirmajos sešos mēnešos saimniecību attīstībai izmantoti budžeta līdzekļi!

Pirmajā ceturksnī kapitālās celtniecības finansēšanai bija atvēlēti 164 tūkstoši rubļu, otrajā ceturksnī — 62,7 tūkstoši rubļu. Būvējas divdesmit astoņi zemnieki. Uzceltas dzīvojamā mājas, kūti, citas saimniecības ēkas.

Elektrifikācijai pirmajā ceturksnī bija atvēlēti 11,1 tūkstoši rubļu, bet otrajā ceturk-

snī 21,2 tūkstoši rubļu. 11,4 tūkstoši rubļu iztērēti piecu lauku sētu telefonizācijai.

Zemnieku sētas sekmīgu eksistenci krietni iespaido labi ceļi. Un tāpēc 43,6 tūkstoši rubļu pirmajā ceturksnī un 34,6 tūkstoši rubļu otrajā ceturksnī bija atvēlēti ceļu būvei. Šos līdzekļus izmantoja Aloizs Volonts un Pēteris Brakovskis no kolhoza «Dubna», kā arī Aleksandrs Požuvanskis no kopsaimniecības «Silajāni». Krietnāko summu tērēja Aloizs Volonts, jo tur būvējamā ceļa tāmes vērtība ir 39 tūkstoši rubļu.

Lidija Kirillova

J. Gagarina balvas izcīņa ūdensslēpošanā

— Līst kā pa Jāniem, — tā bija ūdensslēpotāji un līdzjutēji, kuri trīs dienas pavadīja sporta bāzē pie Eikša ezera.

Balvas izcīņa sākās piektdien, kad sportisti sacentās slalomā un figurālajā braukšanā. Tā arī bija vienīgā diena, kad spīdēja saule un apstākļi sacensībām bija ideāli. Daudzsoļoši sāka Inguš Buks. Pirmajā dienā viņš uzrādīja labāko rezultātu. Turpretim Diāna Vucāne slaloma trasī veica samērā pieticīgi.

Sestdien un nedēļas nogalē gāzot lietum un dārdot pārkonam. Padomju Savienības un mūsu republikas vadošie sportisti turpināja cīņu gan par J. Gagarina balvu, gan par ceļazīmēm uz Eiropas un pasaules meistarsacīkstēm.

Līdz uzvarētāja titulam slalomā viena punkta pietrūka Inguš Bukam. Zēl, jo līdz ar to zudusi iespēja braukt uz Eiropas un pasaules čempionātiem. Atliek sevi rehabilitēt PSRS čempionātā. Toties A. Mistrikovs (Maskava) finālslēpojumā aplicināja, ka patlaban viņš ir spējīgākais slalomists Padomju Savienībā. Starp sievietēm uzvarēja Dubnas sportiste N. Anisimova. Diāna Vucāne finālā slēpoja labāk un ierindojās 5. vietā.

Figurālajā braukšanā galveno balvu izcīnīja minskiete M. Ameljančika (pērnā gada Eiropas čempione), starp vīriešiem pēc divu gadu pārtraukuma uzvarēja maskavietis S. Korņevs (pašlaik pārstāv Azerbaidžānas sporta klubu).

Ar tālēm un skaistiem iecieniem no trampolīna iepriecināja maskaviete N. Ivanova. Vinas rezultāts sezonas sākumā — 37 metri! Interesanta «divkauja» notika starp Gruzijas sportistu

A. Budurovu un ribinskietī S. Saļnovu. Finālā viņi ieguva vienādu punktu skaitu un, ūdensslēpotāju valodā runājot, nācās pārlekt. Uzrādīt 47 metrus, par sacensību uzvarētāju kļuva A. Budurovs. S. Saļnovs no trampolīna aizlidoja 46,4 metrus tālu.

Sacensību noslēgumā palīdzu rajona ūdensslēpošanas kluba priekšsēdētāju Jāni Kokinu izteikt savu viedokli. Viņš teica:

— Kārtējo reizi sacensību organizācijā bija daudz neizdarību. Par kādiem gan rezultātiem varam runāt, ja pēdējās dienās mūsu sportistiem pašiem bija jāgādā par viesu uzņemšanu (izvietošana, ēdināšanas rūpes). Mums katram jādara savs darbs un jānopelna sava alga. Tāpēc gribu jautāt rajona Tautas deputātu padomes izpildkomitejai:

«Par ko joprojām 160 rubļu algu mēnesī (amatu savienošanas kārtībā) maksā R. Kočkeram kā rajona sporta departamenta pārstāvim?» Vīnu sacensībās neredzējam pat kā tūristu. Bet sportistu izvietošana un citas rūpes taču bija jāuzņemas viņam. Nemaz nerunājot par sacensību sagatavošanu un citiem darbiem. Teijā pat laikā mūsu viesi ļoti labas atsauksmes izteica par Preiļu viesnīcas kolektīvu un sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumu apvienību. Dalībniekiem un viesiem lietavu uzdzīto stresu ar skaistiem muzikālajiem ierakstiem noņēma J. Valainis, godrātīgi strādāja rajona mediki. Mēs līdzjutējiem (protams, kuplākā skaitā) uz redzēšanos sākām līdz augusta pirmajām dienām, kad uz Eikša ezera notiek PSRS jaunatnes čempionāts un mūsu trasēs spēkus izmēģinās jaunās ūdensslēpošanas «zvaigznes».

Aina Iljina

„Viss pa vecam—

strādājam“

«Rožupē» tagad, iet tāpat kā jebkurā citā rajona saimniecībā. Trūkst labas tehnikas, trūkst būvmateriālu, trūkst spēkbarības lopiem. Tad jau labāk par kādu krietnu strādnieku pastāstīt — saimnieciskās problēmas un politiskās kaislības visiem sen apnikušas, jo tālāk par runāšanu īsti netiek nu jau kuro gadu.

Tātad — kolhoza «Rožupe» pirmā iecirkņa priekšnieks Evalds Vaivods rāda mums ceļu uz Rubenkalna fermas nobarojamo bullu kopēja Jāņa Plācena mājām. Saimnieks ir turpat pagalmā, varam aprunāties:

— Fermā esmu jau pirms pieciem no rīta. Kad tieku galā ar darbiem, pulksteni rāda desmit. Tad pats dienas vidus līdz pievakarei ir brīvs, varu atpūsties, savus darbus padarīt. Tāpat dienā sanāk ne mazāk par deviņām stundām fermā aizvadīt. Un nav nekādas garantijas, ka viss ies gludi. Ja gadās kāda kibe, neskriesi taču mājās, kaut gan astonas stundas nostrādātas. Jāpaliek vien ir, jo lopus neēdušus un nedzērušus neatstāsi.

Jāņa Plācena uzraudzībā un kopšanā nodoti pieci desmiti ragaini. Nepilna gada laikā viņš tos nobaro tā, ka nodošana brīdī vidējais svars sniedzas pāri pieciem simtiem kilogramu. Saka, ja būtu vairāk spēkbarības, augtu vēl krietnāk. Pagaidām ir knapi, var teikt, ka navisam knapi. Spēkbarības deva aprēķināta tā, lai varētu iztikt līdz jaunajai ražai.

Pirmā iecirkņa priekšnieks Evalds Vaivods lūgt piebilst, ka pēc lietiem labības tirumi priecē aris un sirdi. Ja viss

būs labi, raža nāks krietna. Tad spēkbarības pietiks gan govīm, gan nobarojamiem bulliņiem.

— Siena vākšana pirmajā iecirknī jau pāri pusei. Visu laiku pildās arī skābsiena bedres. Vēl nedēļas pusotras — un krājumi ziemai būs sagādāti.

Iecirkņa uzdevums ir 670 tonnas siena, 1500 tonnas skābsiena, bet skābbarības — cik vien daudz varēs sakrāt.

Pēc šīs agronomiskās atkāpes atgriezīsimies pie lopkopēja Jāņa Plācena ikdienas. Jā, lopkopējs gan viņš ir tikai tagad — tas ir, gadus piecus sešus, jo agrāk strādāja par mehanizatoru. Kāpēc nomainīja traktoru pret, kā taūtā saka, bullu astēm? Pavisam vienkārši — vīnu pierunāja, jo galīgi nebija neviena, kas strādātu fermā. Tie bija gadi, kad lauku viensētas palika arvien tukšākas un tukšākas...

Mehanizators nokļuva Rubenkalna fermā. Tā ir sešdesmito gadu būve, kura tagad jau prasīties prasās pēc kapitāla remonta. Ir jau, protams, šis un tas pielāpīts. Piemēram, pēc kolhoza «Līvāni» atdalīšanās nebija kur lopus likt, tāpēc izjauca vienu starpsienu, telpas paplašināja. Taču labāk no tā neklūva — tāpat lietus laikā tek jumts. Vien dien kopējs ieradās fermā, bet tur ūdens pludot pludo. Kas to lai zina, no kurienes.

Par remonta nepieciešamību labi zina gan iecirkņa priekšnieks, gan kolhoza priekšsēdētājs. Ir saimniecībā arī sava un pavisam normāla celtnieku brigāde. Taču — ko tas viss līdz, ja nav būvmateriālu. Un tāpēc pagaidām

grūti teikt, kad Rubenkalna bullukiem būs kārtīgi izremontēta mītne.

Jānis Plācens fermā sāka strādāt kopā ar savu dzīvesbiedri. Taču nu jau kādus gadus ik rītus brauc uz turieni viens. Dzīvesbiedre strādā apvienībā «Dailrade». Bet tas jau atkal varētu būt atsevišķs stāsts — par to, kā padomju kolhozu sistēma izsūc sievietes spēku, veselību, atmetot pretī nieka grašus...

Rubenkalnos kopā ar Jāni Plācenu strādā Anna Mazure. Vinas uzraudzībā ir piecdesmit deviņi lopini. Vēl laicīns, un arī Anna aizies. Kas tad strādās fermā? Atkal aicinās un pierunās kādu no mehanizatoriem? Tā jau var palikt pavisam bez traktoristiem. Iecirkņa priekšnieks uz šo manu piebilu reaģē diezgan optimistiski un sāk pārskaitīt tās tuvējās mājas, kurās tagad atgriežas dzīvība. Te vienā, te otrā, te trešajā pārrodas vai nu bijušo saimnieku mantinieki, vai pavisam sveši cilvēki, kuri turpmāk grib palikt pie zemes.

Bet pagaidām viss pa vecam — strādājam. Tā īsi un konkrēti saka Jānis Plācens. Paši gādā no tiruma uz fermu barību, paši dzirda, kopī, tīra. Viegli nav — tas nu skaidrs. Taču tā iesākts tā pierasts. Un tie, kuri strādā, citādi nemaz neprot.

Lidija Kirillova

□ ATTELOS: Jānis Plācens uz brīdi piesēdis savos braucamratos (attēls pa labi); kolhoza «Rožupe» pirmā iecirkņa priekšnieks Evalds Vaivods (attēls pa kreisi).

Jāņa Silicka foto

Ja uzņēmības netrūkst

Rovnas kooperatori atveduši uz Preiļiem apavus, apģērbus un citas šeit ļoti pieprasītas preces. Rajona patērētāju biedrību savienība un Ukrainas kooperatori noslēguši savstarpēji izdevīgu līgumu par šādu sadarbību. Transporta izdevumus nolēms dalīt uz pusēm. Šoreiz tika realizētas preces par 60 tūkstošiem rubļu. Atpakaļceļā automašīnas de-

vās ar precēm, kas bija iepatikušās partneriem un pie mums nav sevišķi pieprasītas, piemēram, skolēnu formas tērpi un trikotāža.

Uzņēmīgie Latgales kooperatori bez jebkādiem fondiem un norikojumiem nodibinājuši tiešus savstarpēji izdevīgus sakarus arī ar lietuviem un igauņiem.

LETA

Par brīvu un zaļu Latviju!

- Brīva un zaļa Latvija — tas ir Latvijas Zaļās partijas mērķis. Un ceļš. Ceļš tāpēc, ka šobrīd mūsu republika vēl nav nedz īsti brīva, nedz zaļa...
- Kad 20. jūnijā rajona Tautas deputātu padomes sesijā tika skatīti jautājumi par ekoloģisko situāciju mūsu rajonā, sesijas darbā piedalījās arī viesi — Latvijas Zaļās partijas aktivisti — zoologs VALTS VILNĪTIS un ārsts JĀNIS STRODS.

Valts Vilnītis ir viens no trim Latvijas Zaļās partijas (LZP) līdzpriekšsēdētājiem. Tāpēc viņam uzdevu vairākus jautājumus. Pirmais no tiem, protams, skanēja šādi:

— Kāds bija jūsu mērķis, dodoties uz Preiļiem?

— Hm... Braucu izlūkot. Jo mums nav informācijas par to, kas notiek, kas ir aktuāls un par ko sāp galva laudim Latvijas rajonos, sevišķi — Latgalē. Jūs nezina, kas tie tādi — zaļie un viņu partija.

— Nu tad es vaicāšu — kas ir LZP? Kad un kāpēc tā izveidojās?

— Latvijas Zaļā partija izveidojās tāpēc, ka par maz bija ar Vides aizsardzības kluba organizētajām lelu akcijām, demonstrācijām, piketiem. Republikā bija nepieciešams politisks spēks, kas varētu iesaistīties arī Augstākās Padomes darbā. Tādēļ šī gada janvārī notika LZP dibināšanas kongress. Un — no septiņiem Zaļās partijas izvirzītajiem deputātu kandidātiem seši šobrīd strādā Latvijas parlamentā.

— Kas kopš partijas dibināšanas brīža un arī šobrīd ir aktuāls LZP biedriem?

— Tūlīt pēc dibināšanas kongresa mūsu, tāpat kā citu partiju, galvenais uzdevums bija republikas Augstākās Padomes vēlēšanas.

Pašlaik tiek veidota partijas darba programma, jo atšķirībā no LTF vai LKP mums programmas nav. Ir Manifests. Tas ir vispārīgais dokuments, ne rīcības programma, kural gan jābūt gatavam līdz rudenim, kad notiks LZP 2. kongress.

Tāpat — līdz rudenim jāveic otrs svarīgākais uzdevums. Ir jāizveido Latvijā mūsu partijas organizācija, kā lai to saka, laikam — «tikls». Jānoskaidro, kuri cilvēki, kuros rajonos ir mūsējie — zaļie, kuri būtu gatavi savos rajonos veidot LZP kopas. Tāpēc jau esmu Preiļos — izlūkot, informēt.

Starp citu, Vides aizsardzības klubam bija atbalsta grupa Līvānos. Jācer, ka tāda būs arī Latvijas Zaļajai partijai.

— Ja es vaicātu, ko pa šīm pāris dienām jūs mūsu apriņķī redzējāt, ko secinājāt?

— Ko paspēju redzēt... Protams, visai Latvijai kopīgo — nolaistās pils. Ar lielu prieku «atklāju», ka jums te ir divas HES. Starp citu, labā stāvoklī. Tām nepieciešams tikai neliels remonts un jaunas turbīnas, un jūs atkal varētu izmantot vietējo ūdens enerģiju.

Mums ir sakari ar Dāniju, un daži labprāt palīdzētu latviešiem «atcerēties», kā izmantotama vēja enerģija un mazās HES. Uzskatu, ka Latvijai pašai vajadzētu ražot vēja rotorus un mazās turbīnas, tādējādi attīstot ekoloģiski tīras enerģijas iegūšanas veidus.

Vēl — gan no Preiļiem, gan Līvāniem — satiku interesantus cilvēkus. Tās, kam nav vienlīga, kas notiek ar apkārtējo vidi tagad un kas ar to būs pēc pāris gadiem. Man ir radies priekšstats, kādas problēmas jūs nodarbina. Šai zinā patikami pārstēdza rajona deputātu sesijā, kur nebija vispārīgu runu, bet — konkrēti fakti, prātīgi priekšlikumi. Un — leņķerētība. Jāteic, citur publika ir daudz indierentāka, vienaldzīgāka.

sportēs.

Viens no galvenajiem virzieniem mūsu republikā, patiešām, varētu būt tūrisma industrija. To vist it kā apzinās, bet neapzinās, ka pēc gadiem desmit vai divdesmit mums valsts var nebūt, ko rādīt. Vēl jau ir — vecās pils, Gaujas senleja, Latgale, — kur dabas īpatsvars šobrīd lielāks kā citos reģionos.

Bet — esiet saprātīgi, saglabājiet, sargājiet to! Lai tas, ko redzat šodien, būtu redzams arī pēc gadu desmitiem. Ja Latgale aizaugs, tie paši lauksaimnieki vaimanās, ka nav valūtas. Bet saprotiet, ka te vēl dabā ir tas, kā Eiropā valsts nav.

— Starp citu, tā ir mūsu mežu orhideja — dzegužpuķe. Ierakstīta Sarkanajā grāmatā, — pēkšņi teica mans sarunbiedrs, norādot uz violetiem sīkziediem klātām vāļlēm, kas ielikta vāzītē, rātni rotāja mūsu pusdienu galdu.

— Vakar es arī vakariņoju Preiļu restorānā un paskaitīju, ka te ir apmēram četrpadsmit galdi, un uz katra pa pāris ziediem... Jūs esat laimīgi cilvēki, ja varat šīs puķes lietot tādos daudzumos. Bet, atgriežoties pie iepriekš sacītā, jāteic, ka pasaulē ir cilvēki, kas ar mieru maksāt daudz naudas, lai redzētu, kā, piemēram, šī pati puķe aug dabā.

Es laikam izskatījos vai nu dikti samulsusi, vai vainīga, jo Valts pēkšņi teica:

— Nē, nē jau tik ļoti šis skats mani uztrauc... Un tomēr — kur jūs tās ņemat tik daudz?..

Es nepratu atbildēt, tāpēc steigšus pavaicāju:

— Kā rīkotos tiem mūsu laudim, kas vēlētos kļūt īsteni zaļie?

— Nav jau obligāti visiem stāties partijā. Kaut gan, atklāti sakot, tas būtu lieliski, ja arī jūs pusē izveidotos Latvijas Zaļās partijas biedru kopa. Bet būtu labi, ja starp mums izveidotos kaut vai savstarpēja informācijas apmaiņa.

Ja kādu interesē Latvijas Zaļās partijas darbība un darbošanās tajā, rakstiet pēc adreses: Rīga (indekss: 226014), Meža prospektā — 1, Rīgas ZOO, LZP.

— Paldies jums par sarunu un — par informāciju.

Pēc mūsu sarunas pārlapoju Valta Vilnīša laiņiņā dāvētos «LZP Vestneša» numurus. Tajos izlasīju partijas Manifestu, Starptūstus, šo to par elektromagnētiskā starojuma ietekmi uz veselību un par ķīmiju mūsdienu dzīvē... Kādā no materiāliem uzmanību saistīja rindas, kas, šķiet, būtiski raksturo visas pasaules, tai skaitā, Latvijas zālos:

«...valstis Rietumu zālo allaž bijuši visai negatīvi noskaņoti pret iesaistīšanos partiju spēlēs un parlamentārajā darbībā. Kad septiņdesmito gadu beigās tomēr sāka dibināties zaļās partijas un zāle uz sāka vēlēšanu cīņu par lektūšanu visu līmeņu pārvaldes struktūrās, tūlīt tika skaidri deklarēts, ka «mēs neesam ne kreisajā, ne labajā pusē, — mēs esam priekšā». Vācieši savu «die Grunen» tūdaļ nokristīja par «antipartiju partiju...». «Valstis zālo uzskata, ka ekoloģiskā un sociāli stabili Eiropai jābūt brīvai no militāriem blokiem, demokrātiski organizētai, balstītai uz vispusēju plašu sadarbību dabiski izveidojušos bioreģionu robežās, un ar attīstītu vietējo ražošanu savu vajadzību apmierināšanai».

Tātad — Latvijas Zaļā partija mūs, Preiļu, Līvānu un visu pagastu laudis, aicina uz sadarbību un līdzdarbību.

Ar Valtu Vilnīti tikās Silvija Jokste

VINAM gadu vēl nav pārāk daudz — 73. Pēc skata — arī vēl nekā. Bet veselība sabelgta. Sāp un neklausā kājas. «strelko» sirds. Jo dzīvē pieredzēts daudz nedieņu. Un pārvietojas viņš tikai ar nūjas palīdzību.

Piedzima Jānis Skudra 1917. gada oktobra beigās (pēc vecā stila), kad Petrogradā jau bija notikusi revolūcija. Auga sava tēva mājās Galēnu (Vidsmuižas) pagasta Voverēs. Mazs būdams, slimoja, tādēļ pabeidza tikai četras klases, kaut gan tēva nodoms bija dēlu izskolot.

Jānis Skudra dzīvoja un strādāja tēva mājās līdz 25 gadiem. Un būtu te mierīgi dzīvojis tālāk, ja ne vāciešu iebrukums 1941. gada vasarā.

Vācieši mobilizēja jaunos latviešu vīriešus armijā. Jānis Skudra nebija visai vesels, tāpēc viņu sākumā neaizvēja. Bet pienāca arī viņa kārtā.

Tas bija 1942. gada jūnijā. Iesauca nevis frontē, bet apšārdzības vienībā. Donbasā un Doneckā Jānis Skudra apsargāja dzelzceļu un sahtas.

Frontē vācieši cieta sakāvi pēc sakāves. Atkāpās. Lai glābtos no nelāgā stāvokļa, formēja latviešu legionu. Uz to pārvietoja arī Jāni Skudru.

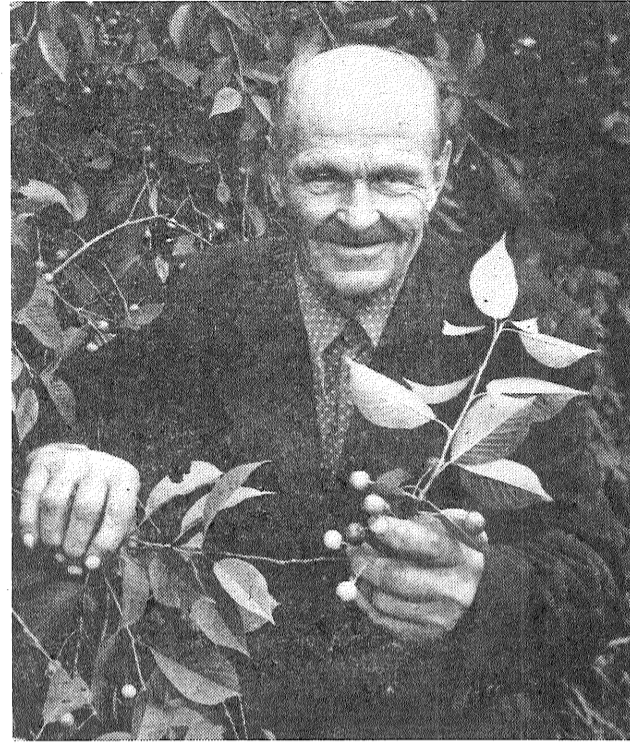
— Vai tiesa, ka legionā latviešu pulši stājas brīvprātīgi? — tagad viņam jautāju.

— Kurš tad brīvprātīgi ies nāvē! — Jānis Skudra uzdeva pretjautājumu. — Brīvprātīgo bija pavisam maz, uz pirkstiem saskaitāmi. Lika priekšā papīru un, ja negribēji, lai tevi nosauj uzreiz, bez frontes līnijas, bija jāparakstās un jāiet tur, kur pavēlēja.

Un tā Volhovas purvi, un atkāšanās, atkāpšanās. Pāri visai Latvijai uz Kurzemi. Blīdenē pienāca krahs. Ielenkie vācieši, latvieši un pārējie vācu armijas karavīri kapitulēja.

Gūstekņus aizveda uz Jelgavu. Te saformēja ešelonus ar 11 tūkstošiem latviešu pulšu. Viņus aizveda katrogā.

LIKTEŅSTĀSTS

Jānim Skudram paveicās — viņu nometināja leģerī aiz Leningradas, kur apstākļi nebija tik smagi. Darbā dzina katru dienu, strādāt vajadzēja daudz un grūti, bet turēja pusbadā. Daudzi no nepietiekošā uztura, slimībām un pārpūles darbā nomira. Kurš sapampa, tas est valsts neprasīja un drīz mira.

Jānis Skudra tomēr izdzīvoja, kaut nātru un balandu zupu, vāriņu skārda bēnīdā, neēda. Laikam viņa organisms bija izturīgāks.

Pēc diviem gadiem Jānim Skudram ļāva atgriezties mājās, jo nekādas nozēgumus viņa darbībā vācu armijā neatklāja.

Būtu strādājis tēva saimniecībā, bet drīz nodibināja kolhozus, un tur neko nevarēja nopelnīt. Jānis Skudra devās darbā uz Viļānu kūdras fabriku, pēc tam strādāja meliorācijā Varaklānos, pēdējos desmit gadus — Dauga-

vas augšgala melioratīvo sistēmu pārvaldē Preiļos. Tagad pensijā. Tās knapi pietiek uzturam, jo izpelna savā laikā bija 120 — 130 rubļu mēnesī.

Izaudzīnāti bērni, tie aizgājuši dzīvē katrs savu ceļu. Tēvs palicis viens. Lai dzīve nebūtu tik skumja, Jānis Skudra pārvācies pie kaimiņa. Savas mājas ir labākas, bet viņš necieš vientulību.

— Bija tepat Galēnos, slimnīca, — stāsta Jānis Skudra. — tur varēja sevi «paremontēt». Bet slimnīcu likvidēja. Tagad Preiļu vai Viļānu slimnīcā grūti dabūt vietu, tās pārpilnas. Labāk vārgstu mājās, zobu sakodis, ciešu savas kaltes.

Tāds ir liktenstāsts. Parasta lauku cilvēka dzīve. Daudziem tā ir aprāvusies pusmūžā. Bet Jānis Skudra vēl ir dzīvs.

Jānis Gurgons
□ ATTELA: Jānis Skudra savā ķiršu dārzā.

Līvānu direktoru padomē

Pietiek pazemoties!

- Ir radusies ārkārtīgi paradok-
- sāla situācija: rajona kolhoziem,
- padomju saimniecībām, kā arī
- brīvzemniekiem ilgi jāgaida, lai
- nodotu izaudzētos lopus Daugav-
- pils gaļas kombinātā, bet tajā
- pat laikā veikalā plauktos gaļas
- produktu nav. Pat pēc desmit
- par kooperatīvajām cenām pēdē-
- jā laikā veidojas garum garās
- rindas. Nav liellopu gaļas —,
- lūk, viens no lemesiem, kāpēc
- samazinājusies desu ražošana.
- Un tas viss tāpēc, ka rajonā nav
- savas lopkautiņas. Kādreiz, tā
- dēvētajos «koncentrācijās» un
- «centralizācijās» laikos, tās stel-
- dzami slēdza ciet, starp citu,
- tāpat kā krejotavas un pienotavas.
- Nu visā pilnībā baudām gigant-
- mānijas augļus.

līdzinot ar pašreizējām komisijas, kooperatīvajām un līgumcēnām. Līvānos iespējams šo celtni piesaistīt jau esošajām komunikācijām. Tas dos iespēju samazināt izmaksas par vienu trešdaļu. Arī vietu celtniecībai var izraudzīties Līvānu eksperimentālās biokīmiskās rūpnīcas siltumcentrāles tuvumā, kā mēdz teikt — tālāk no cilvēku acīm, jo lopkautuve nav domāta tiem, kam vāji nervi.

Taču ir vēl viens gaļas mini kombināta variants, ko piedāvāja Latvijas Lauksaimnieku savienība, — arī ar lopkautuvi, taču bez katlu mājas. Šī celtnie izmaksātu aptuveni 400 tūkstošus rubļu (tai skaitā — 20 tūkstoši par projektēšanu). Ir priekšlikums iegādāties par 25 tūkstošiem dolāru iekārtas Rietumvācijā. Bet diez vai tas ir mērķtiecīgi. Pirmkārt, uzņēmumiem ir gaužām maz valūtas. Otrkārt, rajonā jau ir rūgta pieredze importa iekārtu izmantošanā — no dienvidslāviem, poliem, zviedriem iepirktais iekārtas pārvērtušas par importa un vietējiem hibrīdiem.

Tātad — ir varianti: vai nu ņemt par pamatu Maskavas projektu, izdarot tajā atbilstošas labojumus; vai — izmantot Latvijas Lauksaimnieku savienības piedāvāto; vai — abus variantus apvienot.

Šajā virzienā darbojas pilsētas padomes deputātu grupa, ko vada Līvānu būvmateriālu un konstrukciju kombināta galvenā inženiera vietnieks Konstantīns Vilcāns (starp citu, ja kādam ir konkrēti priekšlikumi šajā sakarībā, tad Konstantīns Vilcāns labprāt uzklauīs jūsu domas). Deputāti pabija Lauksaimnieku savienības projektēšanas grupā, apmeklēja Saldus rajona kolhozu «Druva», kur analogisks gaļas pārstrādāšanas komplekss jau darbojas (šeit pārstrādā arī augļus un dārzeņus).

Un, lūk, kādu informāciju atveda deputāti. Mainās laikā sep-

tiņi cilvēki izgatavo divas tonnas desu un gaļas konservu. Kūpinātavas kurina ar malku — paņēmiens nav no sarežģītājiem. Saldējamās iekārtas darbojas ar amonjaku, uz ielas uzstādīti refrīžeratori. Pārstrādāšanā nāvē ne tikai mājdzīvnieku gaļa, bet arī medījumi. Taču šim kompleksam nav svarīgākā darba procesa posma — lopkautiņas. Tas rada milzum daudz problēmu.

Tāpēc līvāniešiem, kopā saliekot prātus, kārtīgi jāpadomā kuru no variantiem izvēlēties. Pieņemsim, ka agri vai vēl (labāk, protams, agrāk) projekts būs pārveidots. Bet — kas uzņemsies celtniecību, un — par kādiem līdzekļiem? Nebūtu slikti šajā pasākumā iesaistīt apkārtējās saimniecības. Sākumam varētu uzaicināt to vadītājus uz direktoru padomes kārtējo sēdi. Diemžēl pēdējā padomes sēdē bija gaužām maza pārstāvniecība. Nezināmu iemeslu dēļ uz sēdi neieradās republikāniskā projektēšanas un māju celtniecības tresta būvmateriālu un konstrukciju kombināta, Līvānu PMK, kūdras fabrikas vadītāji, nemaz nerunājot par filiālēm, kurām arī vajadzētu dot ieguldījumu pilsētas attīstībā, jo atrodas taču tās robežās.

Bet runāt par ko tiesām bija. Kaut vai par to, ka ir tikai viens variants, kā veidot nākamā kombinātu, proti — dibināt akciju sabiedrību. Un tas jāleim pavisam nopietni, neatliekot uz vēlāku laiku, turklāt — jābūt plašai ieinteresēto personu klātbūtnei. Bet pagaldām jautājums vēl ir tikai apspriešanas stadijā.

Gribas ticēt, ka šoreiz projektdokumentācija netiks novietota dziļi atvilktnē, ka pilsētas padomes deputāti darbosies ar maksimālu enerģiju, bet vadītāji un darba kolektīvu padomes uzņēmumos un organizācijās izrādīs sapratni un atsaucību. Ieceres ir tā vērtas, lai nezaļotu naudu. Pietiek ubagot un dzīvot no kaimiņu rajona «dāvanām». Galu galā — tas ir pazemoties!

Iraida Koroļova

Turpinām iesākto tēmu

Kartupeli, kartupeli...

...kur ir tavi brāļi? Bērnu skaitāmpanīna tālāk ir arī atbilde, sak, Rīgas tirgu, Rīgas tirgu, tur ir mani brāļi. Jā, droši vien tā mēs varēsim pašī sev jautāt un atbildēt nākamajiem, kad no dārzenu veikala atgriezīsimies tukšām somām. Un viņēs tas pilsētnieks, kurš savā mazdārzīnā būs kādus pāris mašīnu kartupeļu izaudzējis.

Kāpēc tik pesimistiska prognoze? Tāpēc, ka... Un šis «ka», kas seko aiz komata, nav viens. To ir vairāki, un pavisam nopietni. Pārliecinājos par to pēc sarunas ar vairāku kopsaimniecību vadītājiem, kuri šogad atteikušies slēgt līgumus ar sagādes apvienību vai arī noslēguši par daudz mazāku piegādi.

Kolhoza «Rušona» priekšsēdētāja Pēterā Siricas viedoklis: — Ar sagādes apvienību šogad noslēdzām līgumu par desmit tonnām kartupeļu. Pērn līgumu nācās lauzt, jo nebijām spējuši piegādāt trīsdesmit tonnas. Kāda jēga nezin ko apsolīt, ja nevar izaudzēt. Un četrdesmit hektāru vietā, ko šejām pērn, šopavasari iesējām vairs tikai desmit.

Ar kartupeļiem mums iet švaki. Zeme ir kalnaina un smaga. Ja vēl gadās tāds pavasaris, kad viss sakalst... Zaudējumi vien. Tagad mums dotas brīvas rokas. Un šejām to, kas aug. Bet kartupeļus vien tik, lai pieiek ēdnīcām un bērnu dārzinām — 15 tonnas.

Un tās kapeikas, ko piedāvā sagādes apvienība, ir krietni par maz. Jāņem vērā, ka Rušonas apstākļos kartupeļus ar kombainiem novākt praktiski nav iespējams. Tātad — roku darbs. Bet cilvēku, protams, trūkst. Ja arī kartupeļi mums augtu krietni, pašreizējos apstākļos noteikti meklētu realizācijas iespējas ārpus republikas — kur par produkciju maksā tik, cik pienākas.

Vārds Aglonas padomju saimniecības direktoram Nikolajam Ivanovam:

— Mūsu attieksmi skaidri parāda divi skaitļi. Pērn kartupeļu pašizmaksa sanāca 23 kapeikas kilogramā. Bet vidējā realizācijas cena — aptuveni 15 kapeikas. Kurš var atlautes strādāt ar zaudējumiem? Mums jau tāpat grūti savilkt galus kopā. Un to pašu mazumu, kas izaudzis, nevari saprast, kur iet, jo sagādes apvienībai pret mums vienmēr ir milzīgas pretenzijas.

Protams, kārtībai un standartam ir jābūt. Taču nevar to standartu locīt pēc pašu vēlēšanās un noskanojuma. Pērnruuden, piemēram, aizvedām autokravu uz sagādes apvienību. Atsūtīja atpakaļ, jo esot slapji, neīri, zālī un tā tālāk. Automašīna pārļaida naktī noizkrauta tepat saimniecībā, otrā rītā brauca uz Preiļiem atkal. Un — sagādes apvienība pieņēma. Vēl uzlielīja, ka labi kartupeli. Vai pa nakti standarts bija mainījies?

Citreiz atkal ir tā. No rīta piezvanām, noskaidrojam, ka kartupeļus pieņem. Tad sūtām mašīnu uz Preiļiem. Tur mums griež ilksis apkārt — šodien kartupeļus nepieņem...

Un tāpēc šogad no sadarbības ar sagādes apvienību atteicāmies, līgumu par piecdesmit tonnām noslēdzām vienīgi ar cietes rūpnīcu. Arī stādījumu platības no sešdesmit hektāriem samazinām līdz četrdesmit pieciem. Perspektīvā domājam kartupeļus stādīt ne vairāk par trīsdesmit hektāriem. Tas būs pietiekami, lai apmierinātu saimniecības vajadzības. Bet lielākas kartupeļu patēriņš mums ir pīļu ferma, viņiem vajag vismaz 100 tonnas.

Starp citu, arī ražas mums nav nekādas izcilas, tikai 140 līdz 160 centneri no hektāra. To iespaido augsnes zemā auglība, akmeņainie lauki.

Kas būs ziemā veikalos? Acimredzot, tukšums, jo tāpat kā mēs domā visi lielākie kartupeļu audzētāji rajonā. Kur likt izaudzēto, problēmu nebūs. Saimniecībā ir liela kartupeļu glabātuve. Sašķirosim un gaidīsim. Kāpēc mēs nevarētu tos pārdojūt kaut vai Leningradā, kaut vai Urālos? Un nevajag mums aizrādīt, ka vispirms savī laudis jāpabarot. Labprāt to darītu, ja kartupeļu realizācijas cena nebūtu zemāka par pašizmaksu.

Pagājušajā gadā apmēram septiņi simti tonnu nopirka armēni, maksāja septiņdesmit kapeikas par kilogramu.

Kādreiz bija runa, ka sagādes apvienība mums dos tiklīnu, bet mēs savā noliktavā fasēsim kartupeļus un visu ziemu regulāri pa noteiktām porcijām vedīsim uz veikaliem. Ne tiklīnu, nekā...

Ja šogad izdosies izaudzēto pārdojūt kaut vai par piecdesmit kapeikām kilogramā, domāsim, kā rīkoties tālāk.

Un ko par kartupeļu problēmu domā kolhoza «Vārkava» priekš-

sēdētājs Igors Fedotovs? Šī saimniecība taču kādreiz specializējās tieši kartupeļu audzēšanā.

— Jā, specializējamies gan. No augšas mūs specializēja un iepļanoja, ka jāsej 140 hektāri kartupeļu. Nospecializējamies tik tālu, ka šogad kartupeļi aizņem tikai divus hektārus.

Domāju, ka problēma jāsāk risināt ne jau ar produkcijas nodošanu. Lieta tā, ka mums līdz šim saimniecībās nav bijis labas kartupeļu sēklas. Visu laiku esam darbojušies ar vecum vecajām rajonētajām sēklēm 'Sulev', 'Olev'. Ja vēl platības gandrīz pusotra simta hektāru, tad, gribi vai negribi, jāstāda vienos un tajos pašos laukos. (Bet principā kartupeļi pēc kartupeļa drīkst stādīt tikai ar četrus gadu intervālu.) Līdz ar to sarodas dažādas vīrusu slimības, Lopiem, protams, tādas kartupeļus var izbarot, bet uz ēdņu un veikalu dot nevar. Bez tam mums gandrīz visos laukos ir nematode. Tas nozīmē, ka ražas ir divas un pat trīs reizes zemākas nekā tam vajadzētu būt pēc attiecīgajam organisko un minerālmēsļu devām. Arēji neko nevar redzēt, bet pārgriez bumbuļi, vidus melns. Un garšo pēc ziepēm.

«Vārkavā» strādāju jau gadus septiņus. Iepirkuma cenas pa šo laiku kāpušas no divpadsmit līdz divdesmit kapeikām par kilogramu. Bet pašizmaksa ir augstāka. Lūk, visa aritmētika. Tāpēc ēdnīcas un bērnu dārzā vajadzībām mums aug tikai divi hektāri kartupeļu 'Adreta'.

Visu vajadzīgo tehniku esam saglabājuši un nevienam pārdojūt pagaidām netaisāmies. Gaidām, var teikt, labākus laikus. Ja šīs dienas tirgus cenas kļūtu par oficiālajām cenām, mēs labprāt audzētu. Tikai — ne vairāk par piecdesmit hektāriem. Kamēr diktē «augša», jēgas nebūs — ne ar kartupeļiem, ne ko citu.

Un vispār — mans viedoklis, ka ar kartupeļu audzēšanu pārtikai būtu jānodarbojas fermeriem. Tas būtu izdevīgi gan viņiem, gan valstij.

Tādi ir trīs viedokļi par to, kāpēc tik maz audzē kartupeļus. Tagad derētu dzirdēt, ko par to visu domā zemnieku saimniecību īpašnieki. Uz kuriem brauks viņu laukos audzētie kartupeļi — uz Rīgas tirgu vai uz Preiļu un Līvānu dārzenu veikalām?

Lidija Kirillova

Redakcijas pasta apskats

LABDIEN!

- Cienījamie lasītāji un rakstītāji! LAPU MĒNESI no
- jums saņēmām 52 vēstules, bet VASARAS MĒNESI —
- 31 vēstuli (2 no tām anonīmas). Vairums vēstuļu jau
- publicētas, daža — gaida kompetentu personu izskaid-
- rojumu. Šodien — par tām vēstulēm, kurās dalāties sa-
- vās pārdomās, vērojumos, izjūtās.

VAI TICĒT IEBIEDĒŠANAS POLITIKAI?

Tā jautā L. Viksna no Līvāniem.

Autors uzskata, ka «PSKP republikas filiāles līderis un viņa līdzbiedri (...) launprātīgi uzkurina ciltautiešus pret latviešiem. Tā ir politika — radīt starptautām naidu (...), lai varētu ielaukties karaspēks un lītu asinis.» L. Viksna pārliecināts, ka PSKP republikas filiāles varasvīru izteikumi par Latvijas valsts valodu, par neatkarības Deklarāciju u. c. ir «tie paši komunistiskās partijas vecu vecie iebiedēšanas paņēmieni, tie paši vecu vecu utopisko sapņu piedāvājumi.»

Tomēr autors pats arī secina, ka «Rubika idejām neticīgo kļūst aizvien vairāk. Ciltautiešu liela daļa iestājas par brīvu cilvēku brīvā valstī, atzīst kā latviešu nācijas pastāvēšanas tiesības, tā arī neatkarības Deklarāciju.»

LAI SADZIVOTU!

Uz visu tautu labu sadzīvošanu aicina Antons Klindzāns no Krāces.

Viņš uzskata: «Kā cilvēks var būt labs, ja netic Dievam? Ja savā apziņā un par savu rīcību nejut nekādu atbildību?»

Autors citē labi zināmās «Internacionāles» rindas un saka: «Mēs redzam, cik tālu uz postu un naidu pa šiem septiņdesmit gadiem «internacionālisti» mūs aizveduši...»

Un galvenā atzina Klindzāna kunga vēstulē: «Uz visu labo tikai patiesība, Dieva gars cilvēkus var vienot. Tāpēc — vai tu latvietis vai ebrejs, polis vai krievs, būsim dievticīgi. Meklēsim un iesim kopēji patiesības ceļu. Jo ir pravietots, kur divi vai trīs sarunājas par Dievu, tur Dievs ir viņu vidū.»

KRUSTI CELMALĀS

Juris Punculis no Anspokiem mums raksta:

«Sis atjaunotais celmalas krusts (attēlā) atrodas Anspokos. Agrākos laikos tādi krusti bija katrā sādžā. Mūsu sādža bija liela — sešdesmit saimniecības, tāpēc tādi krusti bija veseli trīs gabali. Pie tiem maija mēnesī vakaros sanāca cilvēki un dziedāja garīgas dziesmas.

Tas krusts, kas vēl šodien stāv celmalā, pirmo reizi uzstādīts tika manā bērībā — 1908. gadā. Tagad tas ir atjaunots.»

PAR EKOLOGIJU UN NE — KULTŪRU

vēstuli mums uzrakstījis kolēģis, žurnālists Pēteris Vilcāns:

«Daudzi avīzes lasītāji nezina to, ka mūsu gadsimta pirmajā pusē cilvēku veselībai Latvijā vislabvēlīgākie mikroklimāti bija Ogrē un Līvānos! (30. gadu zinātnieku atzinums.)

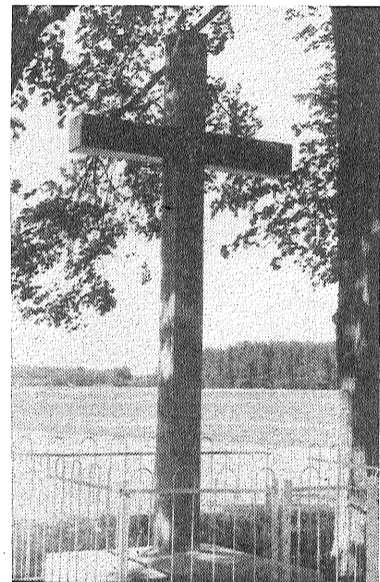
Ka šī situācija mainījies radikāli, par to var pārliecināties pat bez īpašas ekoloģiskas analīzes, ilgāku laiku darbīšanās uztoroties Līvānu centra daļā, Saslimšanas...»

Vides aizsardzības problēmām redakcija tomēr publikācijās pievēršas neregulāri un par rezultātiem lasītājus informē nepietiekami. (Kāds stāvoklis pēc reida gar Dubnas krastiem?)

Pievēršīšu uzmanību arī tam, ka Preiļu rajonā (Līvānos) ar kārtīgi nopietna ir problēma, par ko raksta Juris Brežģis avīzes «Elpa» 22. maija numurā («Briesmas iznāc no sienām»).

Tas par ekoloģiju. «Zaļie» varētu darīt vairāk.

Visnotaļ atbalstu ideju, ko laikrakstā nesen izvirzīja par stacionāras izstāžu zāles radīšanu mākslas izstādēm Līvānos, bērnu mākslas skolas direktore Valija Rusiņa. Varbūt šim nolūkam telpu varētu rast namā, ko ceļ Līvānu stikla fabrika? Varbūt jāatdod ciņa un pelnīts gods vēsturiskajai pamatskolas ēkai

Padomju ielā, jāatrisina tās iemītnieku pārvietošana. Nams jāuzpoš, skolas bijušajā aktu zālē, kur logi uz gaismu, uz Daugavu, jāiekārto zāle, kur eksponēt bērnu lietiskās mākslas darinājumus un profesionālo mākslinieku darbus? (Piebildīšu, ka no Rīgas ar gleznu izstādi jau tūlīt pēc kara — 1946. gadā — ekonomiskajā tehnikumā viesojās ainavists E. Jurķelis (1910. — 1978.). Gleznoja N. Rudzīte.)

Bagātie «sponsori» — Līvānu rūpnīcas — 45 gados tā arī nav spējušas (vai nav pacentušas?) pilsētā savest kārtībā 1931. gadā būvēto sporta laukumu. Varbūt tik daudz pašlepnuma šo uzņēmumu vadītājiem ir, lai kopējiem spēkiem izstāžu zāli iekārtotu nevis nomalē, purvā, bet pilsētas centrā kuram garām dodas tūkstošiem Latvijas celtiniekus? (Vairāk par universālveikalu viņi neredz.)

Ierosinu celt jauno estrādi (un netūloties!) vecā, vecām līpām ieslēgtā sporta laukuma teritorijā, jo laukumu tik nožēlojamu nav vērts saglabāt. Vieta ir skaista. Netālu Dubna.

Līvāni pašreiz ir vienīgā pilsēta Latvijas Republikā, kas iztiek bez savas brīvdabas estrādes! Tas ir negods pilsētai ar 10 000 iedzīvotāju.

Skumji un sāpīgi, ka par nekultūru ir jāraksta tautas atmodas trešajā gadā.»

Vēstules lasīja
Silvija Jokste

P. S. Atgādinājums tiem, kuri uzskata, ka parakstot zem vēstules savu uzvārdu, jūs vairs nesat anonīmi. Tā nav. Vēstulē vēl jānorāda arī jūsu adrese. Redakcijas darbinieki nav pārliecināti, ka bazīst visus rajona iedzīvotājus pēc uzvārdiem un rokkrastiem. Tāpēc, ja vēlaties, lai jūsu vēstules tiktu arī publicētas vai izskaidrotas, nevis noņemtas tur, kur šobrīd nonāk visi anonīmie materiāli (prof. papīrgrozī, lūdz, etief pretī, nerādēt savu [isto] uzvārdu un adresi.

Maslenku tragēdija

Laikrakstā izlasīju Dekšenieka rakstu par 1940. gada notikumiem Latvijā un gribu pastāstīt par vienu šīs tragiskās vasaras epizodi, kuru Dekšenieks tikai piemin.

Atklātums un pārbūve šodien mums pavērusi iespēju uzskatīt visu val gandrīz visu par 1940. gada jūnija notikumiem, kad Stalina vara sāka realizēt dzīvē pret Baltijas tautām vērstās Molotova — Ribentropa slepenās vienošanās. Es domāju, ka lasītājiem būs interesanti un derīgi uzskatīt patiesību par traģisko nakti no 14. uz 15. jūniju Abrenes apriņķa Maslenkos, tas ir, uz Latvijas un PSRS robežas.

Tajā naktī vairāk kā pusmils ar patšautenēm un granātām bruņotu sarkanarmiešu miģlas aizsegā pārgāja robežu un pustrītos naktī uzbruka mājai Maslenkos, kur atpūtās no dežūras brīvie robežsargi. Kā vēlāk noskaidrojās, telefona vadi bija pārrauti jau iepriekš. Ekā, kur atradās robežsargi un civilpersonas, sarkanarmieši iemeta granātu, bet pēc tam, ēku aizdedzināja. Krita robežsargi Macītis, Beizaks un Timuška. Iebrucēji nogalināja arī robežsargu postena priekšnieka sievu Hermīni Purīnu, nāvīgi ievainoja viņas nepilngadīgo dēlu, kurš no gūtaļiem ievainojumiem nomira Rēzeknes slimnīcā.

Atceros, kā cilvēki ar katmiņiem par tās nakts notikumiem

runāja ļoti klusi. Ar lielu cieņu viņi pieminēja drosmīgo sievieti Purīnu, kura pirmā prāta pārvarēt apjukumu un saprata, kāda nelaime lenākusi mājā, kas draud viņai pašai un viņas tuviniekiem. Viņa pirmā panēma rokās šauteni un atklāja uguni. No rīta Purīnu atrada nodegušās mājas dārzā nogalinātu. Tajā pašā naktī sarkanarmieši iebruka arī Krastīņa viensētā, kas atradās puskilometra attālumā no robežsargu postena un ievainoja tur divus cilvēkus.

Maslenki atradās Augšpils (tagad Višgorodoka) apsardzes sektorā, bet neaudz tālāk arī tika pārākta robeža, un ieburcēji parādījās Blontu ciemā. Kad tur ieradās palīdzība no kaimiņu robežsargu postena un aizsargu rota no Abrenes, uzbrucēji paguva aiziet, līdz panemot 11 robežsargus un 32 civilpersonas, kas pēc tam nonāca Ostrovā.

Vācu okupācijas laikā šie cilvēki atgriezās Latvijā, taču pēc kara viņus pakāpeniski vienu pēc otra arestēja un izsūtīja kaut kur uz Krieviju, kur viņi arī gāja bojā. Acimredzot, tā bija plānota akcija — iznīcināt 1940. gada jūnija notikumu aculieciniekus.

Nedz presē, nedz kādos citos materiālos man nav izdevies atrast ziņas, vai uzbrucēji patiešām bijuši sarkanarmieši vai arī tie bija Berijas speciālās slepk-

vu vienības vīri, pārgērbusies sarkanarmiešu formās. Visticamāk, ka arī viņus pēc tam kā nevajadzīgus lieciniekus «novāca». Nekas nav zināms, vai starp uzbrucējiem bija nogalinātāie vai ievainotie. Vārdu sakot, vēl ir daudz nezināmā. Un varbūt kāds dzīvs palicis aculiecinieks, izlasījis šīs manas rindas, atsauksies, lai pastāstītu pilnīgāk par šiem notikumiem.

Sis «klūmīgais atgādinājums pierobežā», kā to toreiz raksturoja piesardzīgā Rīgas prese, bija pirmā zalve neatkarīgās un neitrālās Latvijas Republikas likvidēšanas sākumam. Tas bija sākums atklātam genocīdam pret latviešu tautu. Tieši tajā naktī sākās posms, kuru vēl šodien cilvēki ar «principiem», stingri aizstāvojot Rubika platformu, dēvē par sociālistiskās revolūcijas sākumu mūsu republikā. So akciju var raksturot arī kā atklātu tautas iebiedēšanu vai kā brīdinājumu tiem, kas varētu nepakļauties, vai stāties ceļā tankiem, kam jau bija dota pavēle 17. jūnijā pilnīgi okupēt Latviju. Traģiskie notikumi Maslenkos mums rāda, kā tā laika PSRS valdība ievēroja un pildīja ar mazajām kaimiņvalstīm noslēgtos līgumus.

Jānis Lācis (Rēzeknē)

(No Rēzeknes laikraksta «Darba Karogs»)

Uz Latviju, uz mājām...

...šovasar ceļu mēro trimdas latvieši. Un mēs — soli pa solim sākam no jauna iepazīt savas tautas vēsturi. Uz zinām patiesos «dzimtenes nodevēju» dzīvesstāstus un patieso notikumu gaitu te — pašu mājās.

Uz Latviju, uz mājām — šovasar ceļu mērojis arī savdabīgs mūsu tautiešu dāvinājums savas zemes laudim. Tās ir grāmatas. To latviešu rakstnieku un dzejnieku grāmatas, kuri nekad nav bijuši latviešu padomju autori. Daudz grāmatu. Un visas — ziedotas, jo trimdas latvieši tās sūta mums no savām mājas bibliotēkām.

Lielākā daļa šo grāmatu paliks Valsts bibliotēkā. Pārējās varēja iegādāties Latvijas Kultūras fonda grupas. Tā sešpadsmit grāmatas no šī sūtījuma nonāca pie LKF Preiļu kopas. Uz laba papīra lieliski iespiestas un iesietas grāmatas. Tiesa, lietotas un arī — bez mums tik pierastajām anotācijām. Toties dažāno tām vēl glabā savu īpašnieka roku un sirds siltumu, cita — ierakstu, kā, piemēram, šis: «Daudz laimes dzimšanas dienā! Detroitā, 1969. gadā».

Grāmatas izdotas laikā no oļeddesmitāiem līdz astoņdesmitājiem gadem. To titullapās rakstīts: «Printed in Sweden», «Printed in the United States of America» (iespiests Zviedrijā, iespiests Amerikas Savienotajās Valstīs), «Iespiests Alfrēda Kalnāja spiestuvē Čikāgā», vai arī — «Jāna Skirmanta ap-

gāds». «Tilta apgāds», «Grāmatu draugs», «Ziemeļblāzma»... Ir noteikta arī cena. Proti, cik dolārus grāmata maksās ASV un Kanādā, cik sterliņu mārciņas Anglijā un Austrālijā. Tikai par pašu Latviju, protams, ne vārda... Kaut gan par Tēvzemi un tās laudim galvenokārt arī ir šīs grāmatas:

JĀNIS KLIDZEJS. «Dzīvīte, dzīvīte...» (stāsti un noveles), «Zīle kalni» (romāns), «Laidiet! Laidiet! Laidiet!» (noveles), «Dženitors» (romāns).

AIDA NIEDRA. «Līgava un sieva» (romāns), «Rīga dienās, nediēnās» (romāns).

TEODORS ZELTINS. «Leopolds Maurs atzīstas» (romāns).

ZANE ZEMDEGA. «Mezglis» (romāns).

ARTURS VOITKUS. «Mēs gribam būt mājās» (romāns), «Cetri simti» (romāns).

JĀNIS SARMA. «Dandara iela» (stāsti), «Kalnākūlu Vikta» (romāns).

JĀNIS VESELIS. «Trīs laimes» (romāns).

VALDEMĀRS KĀRKLINS. «Jaunavu iela» (romāns), «Dieva Zeme» (romāns).

JĀNIS PLAUDIS. «Gimnāzisti» (romāns).

Kāpēc šis uzskatījums? Tāpēc, ka LKF Preiļu kopa, iegādājusies minētās grāmatas, nolēma tās uzdāvināt... visiem rajona iedzīvotājiem. Tādēļ pēc jau nosauktajām latviešu autoru svešatnē izdotajām grāmatām turpmāk prasiet rajona centrālajā bibliotēkā.

□ ATTĒLA: mirklis, kad grāmatas no LKF Preiļu kopas vadītājas Skaidrītes Bērziņas pārceļo pie bibliotēkas direktores Janīnas Prikules.

Dāvināšanas brīdī klāt bija arī Silviņa Jokste un Jānis Silckis

Kā veicās volejbolistēm?

Sporta kluba «Cerība» volejbolistēm sakušās brīvdienas. Dažām no viņām bija eksāmenu laiks. Bet atpūta nebūs ilga, drīz sāksies treniņu sporta nometnē «Rušona». Būs jātrenējas ar divkāršu slodzi, jo līdz jaunajai sezonai valrs nav tālu. 1976-74. gadā dzimušajām meitenēm tā būs jau trešā, bet 1978-79. gadā dzimušajām — tikai pirmā oficiālā spēļu sezona.

Bet kā veicies aizvadītajā? Vidējā un jaunākā vecuma grupas meitenēm galvenās bija republikas bērnu un jaunatnes spartakiādes zonas sacensības. Jaunākās grupas meitenes spēlēja Preiļos. Par iekļūšanu finālā kopā ar mūsu meitenēm cīnījās Rīgas, Daugavpils, Murjānu specializēto volejbola skolu un Gulbenes un Jelgavas rajonu sporta klubu komandas. Mūsu meitenes spēles aizvadīja normāli — uzvarēja Jelgavas un Gulbenes rajonu volejbolistes. Bet ar specializēto volejbola skolu komandām cīnīties vēl ir grūti.

Vidējās grupas meitenes spēlēja Kuldīgā. Konkurentes bija ļoti spēcīgas — Rīgas pilsētas Oktobra, Proletāriešu un Lenina rajonu volejbolistes, kuras šajā vecuma grupā ir republikas čempiones un sudraba medaļu īpašnieces. Mūsu meitenēm ar viņām spēkoties bija grūti, taču tieši ar republikas čempionēm viņas spēlēja ļoti pašatļiedzīgi, un — lai gan piedzīvota zaudējumu, par to nav jākaunas. Uzbrukumā labi darbojās Inna Gavare, Gaļina Lutinska un Larisa Bogatiriova, bet aizsardzībā — Ilona Kirillova, Diāna Bolšakova, Inga Petrova un Olga Siškina. Arī laukuma saimniecēm — kuldīdzniecēm — mūsu mei-

tenes zaudēja spraiģā cīņā. Kopumā komanda atstāja labu iespaidu.

Gribu atzīmēt vēl dažas volejbola nodaļas audzēknes: Sarmīti Veiguli, Daci Linīnu, Jeļenu Bogatirjovu, Ilonu Kukori, Lindu Seržāni, Ingu Upenieci un Aiju Pauniņu.

Spartakiādes kopvērtējumā jaunākās grupas meitenes ierindojās 5. — 8. vietā, bet vidējās grupas — 9. — 12. vietā. Meitenes ar volejbolu nodarbojas vēl neilgu laiku, un tā ir bijis par maz, lai gūtu augstus rezultātus. Vairāk jāpiedalās sacensībās draudzības spēlēs. Jo meistarība nāk ar darbu un pieredzi.

1978. gadā dzimušajām meitenēm galvenās sacensības bija starprepublikāniskie turnīri Kauņā, Rīgā un Preiļos. Kauņā mūsu komanda sacentās ar līdzaudzēm no Minskas un Rīgas, kā arī ar turnīra organizatoru 2 komandām, ieņēma 3. vietu.

Pavasara brīvdienās plašu volejbola turnīru organizēja specializētā Rīgas volejbola skola. Piedalījās 8 komandas — divas no Rīgas, pa vienai no Minskas, Panevėžas, Daugavpils, Grodņas, Kauņas un Preiļiem. Atšķirībā no turnīra Kauņā, sacensības te notika pēc minivolejbola noteikumiem, proti — komandu veido divi trijnieki, kuri sacensās ar katru sāncensu komandas trijnieku; spēles notiek mazākā laukumā četros setos, tāpēc iespējams arī neišskirts rezultāts. Mūsu meitenes uzvarēja Kauņas, Grodņas komandas un Rīgas otro komandu, nospēlēja neišskirtu ar Panevėžas volejbolistēm, bet Daugavpils, Minskas komandām, kā arī Rīgas pirmai komandai zaudēja un ieņēma

4. vietu. Par labāko spēlētāju tika atzīta Inta Romanovska.

Atgriezušās mājās, meitenes sāka trenēties vēl nopietnāk, lai iemācītos spēlēt labāk, izlabotu kļūdas, kuras treniņu laikā ne vienmēr var pamanīt, bet sacensībās kļūst acīmredzamas. Tuvākais mērķis bija — sagatavoties maija turnīram, kurā mūsu meitenes bija laukuma saimnieču lomā.

Dažādu, bet mūsu pašreizējam laikam raksturīgu iemeslu dēļ (finansu, transporta trūkums) turnīrā nepiedalījās Kuldīgas, Daugavpils un Kauņas volejbolistes. Spēlēja tikai Rīgas, Panevėžas, Preiļu un divas Leningradas komandas. Mūsu meitenes labi nospēlēja ar Rīgas komandu, kuras spēlētājas izceļas ar labu tehniku, kā arī ar leningradietēm, kurām raksturīgas spēcīgas serves un uzbrukums, bet nespēja pienācīgi pretoties augumā raženākajām Panevėžas volejbolistēm. Turnīra nbslēgumā komandas sarindojās šādi: Panevėža, Rīga, Preiļi, Leningradas I un II komanda.

Ar labu spēli līdzjutējus šajās sacensībās iepriecināja Lena Terentjeva (uzbrukumā), Sandra Glužina un Rita Magdaļenoka (serves), Inta Romanovska (ar mānu sītiem un stabilitāti višās spēlēs).

Meitenes, kam interesē volejbols, arī šogad varēs pieteikties sporta klubā «Cerība». Volejbola nodaļa gaida 1980., 1981. un 1982. gadā dzimušās Preiļu vidusskolu audzēknes.

Z. Kufina,
sporta kluba «Cerība» metode

Redaktors Pēteris PIZELIS

9. KLASU ABSOLVENTI!

Jūs aicina mācīties AGROFIRMAS «DAUGAVA» LAUKSAIMNIECĪBAS VIDUSSKOLA VIESĪTĒ.

Mūsu skolā 3 mācību gadu laikā varat apgūt vairākas specialitātes.

Melioratīvo darbu meistara specialitātē

3 gadu laikā iegūsi remontatslēdznieka, traktorista A, B, E kategoriju, šofera B, C kategoriju, ģeodēzisko darbu uzmērītāja kategoriju un plašas iemaņas darbā ar vīšu veidu ekskavatoriem un buldozeriem.

Mācības notiek latviešu un krievu valodā.

Zemturu — lopkopības meistaru specialitātē

aicinām mācīties meitenes, kuras vēlas iegūt slaukšanas operatora, veterinārā sanitāra un mākslīgās apseklšanas tehniķa kvalifikāciju. Papildus ir iespēja iegūt pavāra II vai III kategoriju un plašas iemaņas mājturībā.

Meitenes un zēnus, kuri vēlas apgūt nepieciešamās zināšanas, lai varētu vadīt savu zemnieku saimniecību, aicinām mācīties jaunizveidotajā specialitātē: zemnieku saimniecības vadītājs.

3 gadu laikā iegūsi plašas zināšanas par darbu organizēšanu zemnieku saimniecībā, iemaņas celtniecības, galdniecības, lopkopības, mājturības, ekonomikas jomās. Iegūsi traktorista un autovadītāja apliecības.

Mācības latviešu valodā.

Skolai ir labiekārtota kopmītne. Audzēkņi saņem stipendiju un visu prakses laikā nopelnīto naudu.

Brīvajā laikā jums būs iespēja nodarboties kartingu sekcijā, volejbola, basketbola, futbola, brīvās cīņas sekcijās, mākslinieciskajā pašdarbībā.

Gaidām mūsu skolā: Jēkabpils rajons, Viesīte, Smilšu ielā 39.

Uzņemšanas komisija darbosies līdz 25. augustam. Ierodoties skolā, jāiesniedz sekojoši dokumenti:

izglītības dokuments,
dzimšanas apliecība (oriģināls),
raksturojums,

12 fotokartīnas 3x4 cm,
izziņa par ģimenes sastāvu (krievu valodā),
izziņa par veselības stāvokli.

DAGDAS LAUKSAIMNIECĪBAS ARODVIDUSSKOLA

no organizācijām, uzņēmumiem un saimniecībām pieņem pasūtījumus darba, drēbju un guļtas veļas šūšanai (no pasūtītāja auduma), individuālos pasūtījumus.

Arodvidusskolas adrese: Krāslavas rajons, Dagda, Brīvības ielā 3, tālrūni: 53092, 53559, 53165.

DAUGAVPILS REĢIONĀLAJAI DABAS AIZSARDZĪBAS KOMITEJAI

Preiļu nodaļā pastāvīgā darbā vajadzīgs atmosfēras gaisa aizsardzības inspektors (dzīvesvieta — Livānos), kuram ir augstākā izglītība un kurš prot latviešu valodu. Tuvākas ziņas pa tālruni: Daugavpils, 23606.

**KOOPERATĪVS
«TIK — TAK»**
remontē un atjauno visu marku pulksteņus, veic gravēšanas darbus, izgatavo izstrādājumus no metāla, ierīko un remontē elektroinstalāciju, sniedz vienreizējus pakalpojumus.

Par remontdarbiem jāmaksā pēc valsts cenām. Tuvākas izziņas pa tālruni 41523. Kooperatīva adrese: Livānos, Rīgas ielā 24.

UZMANĪBU!

Šī gada 14. jūlijā plkst. 19.00 Preiļu estrādē paredzētā izrāde «Ezermaļu kroko-dīļš» nenotiks.

Agrorūpnieciskā apvienība «Preiļi»

PĀRDOD grūsnu teli. Telefons 39553.

PĀRDOD slaucamu govī kolhozā «Nākotne». Lipuškos. Vīlcāne. Telefons 36638.

PĒRK māju Preiļos. Tālrūni 21301.

Allaž, kad es dienu sāksu, Pieminēšu tevi, mātī! Bieži vēl pie tevis nākšu Padomiņu pajautāt.

(Z. Purvs)
Izsakām dziļu līdzjūtību Tamārai Sačkovskai, MATI smiltājā izvadot. Preiļu rajona kinodirekcija

...Un caur kokiem un bērniem būs turpinājums, Tēt, tai saulainai gaitai. Ko beidzi tu iet.

(K. Apškrūma)
Sāpju brīdī esam kopā ar Jāni Muižnieku, TEVU smilšu kalniņā izvadot.

Kolhoza «Sarkanā ausma» šoferi

Sai brīdī mēs klusi sveces dedzam Un tevi atminām un ziediem sedzam, Lai silta ir tev dzimtas zemes smiltis.

(J. Rūsiņš)
Izsakām līdzjūtību KONTAN-TINA MUIŽNIEKA tuviniekiem, viņu smiltājā izvadot.

Kolhoza «Sarkanā ausma» mehanizatori

● LAIKRAKSTĀ PUBLICĪTĒIE MATERIĀLI NE VIENMĒR ATSPOGULO REDAKCIJAS VIEDOKLI. PAR PĒRSŅŪ VĀRDU UN UZVĀRDU, SKAITĻU UN FAKTU PAREIZĪBU ATBILD RAKSTU AUTORĪ.

● MŪSU ADRESE:
228250, Preiļos, Aglonas ielā 1.

● REDAKCIJAS TĀLRŪNI: redaktores — 22059, redaktora vietniece, lauku dzīves un sporta nodaļas — 21759, redaktora vietniece izdevumam krievu valodā — 22154 atbildīgā sekretāre — 21996, sabiedriski politiskā nodaļa — 21769, rūpniecības, celtniecības un kultūras nodaļa — 21985, vēstulju, skolu dzīves un jaunatnes nodaļa — 22203, grāmatvedība, uzzīņas par sludinājumiem — 22305.

Laikraksts «Novadnieks» iznāk kopš 1950. gada 29. marta otrdienās, ceturtdienās un sestdienās latviešu un krievu valodās. Iespiests Latvijas izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu firdzniecības apvienības Daugavpils tipogrāfijā (Daugavpils, Valkas ielā 1). Izdevniecība «Avīze» (Rīga, K. Valdemāra ielā 105). Viena nosacītā iespaidloksne. Ofsetspiedums. Izdevējdarbības licence Nr. 000069. «Новадніекс» («Земляк»). Газета Преиļского района на латышском языке.

Mēģens 13 740 eksemplāru (latviešu valodā — 9832 eks., krievu valodā 3908 eks.).

Indekss 68169.
Pas. 683.